

Crònica

Quan les campanes parlaven

El Museu d'Art es proposa des de fa uns anys mostrar les obres del seu fons que l'espai sempre limitat de les parets d'un museu impedeix exposar permanentment. És amb aquesta intenció que es van crear les exposicions itinerants *La Masia. Un temps i Prudenci Bertana. La presó de l'ànima*, en un projecte guiat pel Museu d'Art i la Diputació de Girona que representa, a més, una experiència molt enriquidora per als estudiants, que es llancen a l'aventura de comissariar una exposició. Aquesta és la línia que segueix, també, l'exposició *Quan les campanes parlaven. La nostàlgia d'un so*, inaugurada aquest estiu a Campelles (en un espai molt idoni, recollit i costat per costat amb el campanar de Sant Martí) i que recorrerà molts pobles de les nostres comarques. En aquesta ocasió el discurs expositiu es basa en el món de les campanes, enfocat des d'un punt de vista nostàlgic.

Quan les campanes parlaven. La nostàlgia d'un so s'inicia amb un text brillant de Santiago Rusiñol sobre la campana, objecte amb ànima que parla d'alegria i de tristesa. Aquest és l'esperit que embolcalla tota l'exposició: es tracta la campana destacant-ne la vessant comunicativa, aquest seu parlar d'alegria i de tristesa, la seva funció social i eclesiàstica. L'exposició gira els ulls al passat recollint-ne el so de la campana com a aglutinador social. Més que una exposició sobre campanes, per tant, es tracta d'una exposició sobre el món que les envolta: és en aquest sentit que hi podem veure sobretot quadres de paisatges presidits per campanars i altres que representen diferents moments d'esdeveniments socials o

religiosos que abans les campanes anunciaven a la població (bateigs, possibles naufragis, etc.). Són obres dels segles XIX i XX, algunes realment impressionants, que recorren autors tan suggerents com Modest Urgell o Berga i Boada, per exemple. La intenció de tractar l'entorn de la campana ha portat els comissaris a incloure en la mostra diversos elements eclesiàstics per ambientar el món d'aquest objecte, com una creu de bronze (s. XVIII), un sant Andreu del segle XIV o un encenser (bronze, s. XIX), elements que també formen part del fons del Museu d'Art. És curiós destacar, en aquest sentit, la presència d'una bala de canó del segle XIX, que ens recorda com durant les guerres les campanes es consideraven prou prescindibles per ser foses i convertides en material bèl·lic.

El nucli de l'exposició són dos motlles de campanes a mig construir, cedits pel Fons Barberí-Rifer, interessants per entendre el procés de formació d'aquest objecte. La claredat i distribució d'aquestes construccions són molt adequades a l'entorn expositiu.

El catàleg, allò perenne de tota mostra, inclou tots els temes tractats a l'exposició en relació amb la campana i les seves antigues funcions, amb textos que complementen la informació que ofereix la mostra.

Quan les campanes parlaven. La nostàlgia d'un so és una exposició que mira la campana com un element del passat, enyorat, recordat i dignificat a través de quadres, imatges i explicacions.

Les campanes formen part de la nostra vida, i els campanars, del nostre paisatge. Se n'han reduït els sons i n'ha canviat el funcionament, i no marquen com abans totes les activitats de la nostra jornada laboral i del calendari religiós i fins comercial.

La campana i el rellotge, a l'exposició de Campelles.

PERE DURAN

Però, al costat del bullit de civilització que ens caracteritza, encara molts tenim la sort de veure passar el dia sentint el seu toc, llarg i profund.

Glòria Granell i Nogué

De l'Empordà al cel

Joan Miró va escriure una vegada, en referència a la seva pròpia obra i a la seva actitud com a artista, que com més local és una cosa, més universal esdevé; amb aquestes paraules volia fer esment del fet que un gest profundament personal o la intimitat poden convertir-se a vegades, precisament gràcies a aquesta seva individualitat, en referents vàlids en un context amplíssim. L'obra de Miró, tan vinculada a la terra de Mont-roig, és una mostra visible d'aquesta relació; i, des d'una perspectiva ben diferent, podríem dir que l'obra d'Evarist Vallès (1923-1999), i especialment la lectura i muntatge que se'n presenta en l'exposició del Museu de l'Empordà (Figueres), també ho és. La mostra antològica *Evarist Vallès. Creador empordanès d'espais metafísics* ens remet ja des del mateix títol als dos pols complementaris, tot i que aparentment oposats, entre els quals es va moure l'obra de Vallès: d'una banda la referència a la realitat més propera i més palpable, el paisatge de l'Empordà, com a font inesgotable per a la creació pictòrica, i de l'altra